

Pamiętnik Literacki 2009, 3, s. 261-264

Ewa Jolanta Głębigka
(20 marca 1953 – 20 sierpnia 2008)

wspomnienie

Joanna Partyka, Estera Lasocińska

IV. K R O N I K A

Z M A R L I

Pamiętnik Literacki C, 2009, z. 3
PL ISSN 0031-0514

EWA JOLANTA GŁĘBICKA (20 marca 1953 – 20 sierpnia 2008)

20 sierpnia 2008 niespodziewanie zmarła nasza droga koleżanka Ewa Jolanta Głębigka; ceniona badaczka literatury staropolskiej, wybitny filolog-neolatynista, doskonały edytor. Jej śmierć zaskoczyła wszystkich, Ewa miała bowiem zaledwie 55 lat, a mimo ciężkiej i długoletniej choroby, którą znosiła z godnym podziwu bohaterstwem i prawdziwą pogodą ducha, była w doskonałej kondycji. W lipcu wyjeżdżała na wakacje promieniejąca radością, ciesząc się myślą o długim wypoczynku. Zmarła na zamku w Nidzicy, dzień przed planowanym powrotem do Warszawy.

Ewa Jolanta Głębigka urodziła się 20 marca 1953 w Warszawie i tu spędziła całe życie. Studia magisterskie odbyła w Katedrze Filologii Klasycznej Uniwersytetu Warszawskiego i tu też w 1977 r. obroniła pracę magisterską o postaciach drugoplanowych w romansie Charitona i Ksenofonta z Efezu, którą pisała pod kierunkiem prof. Marii Pąckińskiej. Po studiach znalazła zatrudnienie w Redakcji Filozofii Państwowego Wydawnictwa Naukowego, gdzie przygotowała do druku m.in. dialogi Platona (*Fajdros, Timajos, Kritias, Menon, Gorgiasz* – w serii „Biblioteka Klasyków Filozofii”) oraz edycję *Dzieł wszystkich Arystotelesa*. Równocześnie zajmowała się badaniami nad łacińskojęzyczną poezją staropolską, publikując m.in. *Tabele wersyfikacyjną poezji łacińskiej* oraz *Indeks miar wierszowych poezji łacińskiej* do Wydania Sejmowego *Dzieł wszystkich Jana Kochanowskiego*, a także edycję łacińskiego przekładu *Trenów* Kochanowskiego autorstwa Franciszka Dionizego Książnina.

W roku 1981 zajęła się twórczością łacińską Książnina i na ten temat przygotowała, pod kierunkiem prof. Jerzego Axera, rozprawę doktorską, którą obroniła na Wydziale Filologii Polskiej Uniwersytetu Warszawskiego. Za swoją dysertację otrzymała wyróżnienie oraz Nagrodę Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego. W roku 1987 została zatrudniona w Instytucie Badań Literackich PAN – najpierw w Pracowni Historii Literatury Staropolskiej kierowanej przez prof. Teresę Michałowską, a od 1996 r. u prof. Adama Karpińskiego, w Pracowni Literatury Renesansu i Baroku.

Ewa Głębigka była autorką wielu bardzo wartościowych prac. Na sumę jej dorobku składają się: dwie książki – *Łacińska poezja Franciszka Dionizego Książnina* (Wrocław 1993) i *Szymon Szymonowic. Poeta latinus* (Warszawa 2001); trzy edycje – *Francisci Dionysii Książnin Carmina* (Wratislaviae 1994), Andrzej Maksymilian Fredro, *Monita politico-moralia / Przestrogi polityczno-obyczajowe oraz Icon ingeniorum / Wizerunek umysłów i charakterów* (wspólnie z E. Lasocińską,

Warszawa 1999), Szymon Starowolski, *De claris oratoribus Sarmatiae. / O znakomitych mówcach Sarmacji* (Warszawa 2002); hasła słownikowe, m.in. do *Polskiego słownika biograficznego* oraz do *Słownika literatury polskiego oświecenia*; rozprawy i artykuły ogłaszane w naukowych periodykach – w „Ricerche Slavistiche”, w „Baroku”, „Wiek Oświecenia”, „Odrodzeniu i Reformacji w Polsce”; liczne artykuły w tomach zbiorowych (również publikowanych za granicą) oraz recenzje. W roku 2003 na podstawie swego bogatego dorobku oraz książki *Szymon Szymonowicz. Poeta latinus* uzyskała stopień doktora habilitowanego. Od lipca 2003 kontynuowała swą pracę w IBL PAN na stanowisku docenta.

Ewa była również świetną tłumaczką, przede wszystkim podejmowała się przekładów z łaciny. Przełożyła więc łacińską poezją Szymona Szymonowicza, a także *De claris oratoribus Sarmatiae* Starowolskiego, *Complementum* z dzieła *Monita politico-moralia* oraz *Icon ingeniorum* Fredry, wierszowane utwory łacińskie do *Średniowiecza* Teresy Michałowskiej oraz do *Antologii literatury polskiego średniowiecza* opracowanej przez Antoninę Jelicz, przetłumaczyła też średniowieczne teksty filozoficzne, które ukażą się w kolejnych tomach antologii *Wszystko to ze zdziwienia*, redagowanej przez Elżbietę Jung, oraz wybrane bajki Ezopa i Fedrusa. Ewa świetnie władała również językiem francuskim. W roku 1983 wspólnie z Hanną Dziechcińską opracowała i przygotowała do druku przekład książki Claude'a Backvisa *Renesans i barok w Polsce. Studia o kulturze*, będąc zarazem jednym z tłumaczy tego dzieła. Przekładała też z języka francuskiego teksty Giovanny Brogi-Bercoff.

W Instytucie Badań Literackich, poza działalnością naukową, Ewa Głębička brała także czynny udział w pracach redakcji „Biblioteki Pisarzy Staropolskich” oraz kierowała dwoma grantami zespołowymi, dzięki którym przygotowano do wydania dzieła Jana Andrzeja Morsztyna, Erazma Otwinowskiego, Andrzeja Maksymiliana Fredry, Samuela Twardowskiego, Justusa Lipsjusza, Wacława Potockiego. Współpracowała również z Ośrodkiem Badań nad Tradycją Antyczną Uniwersytetu Warszawskiego, m.in. przy realizacji programu badawczego *Łacina w Polsce*. Była członkiem Komisji Neolatynistycznej Komitetu Nauk o Kulturze Antycznej PAN.

Po uzyskaniu tytułu doktora habilitowanego zajęła się także dydaktyką. Przez rok miała wykłady na Uniwersytecie Kardynała Stefana Wyszyńskiego, a później zaangażowała się w prowadzenie zajęć na Studiach Doktoranckich przy IBL PAN. W swoją pracę wkładała wiele trudu, ale też i pasji, toteż dała się poznać jako świetny wykładowca, posiadający umiejętność wyłożenia trudnych zagadnień literatury i kultury w sposób prosty i zarazem fascynujący.

W roku 2006 Ewa Głębička podjęła równoległe pracę w Gabinetie Zbiorów XIX Wieku Biblioteki Uniwersytetu Warszawskiego, gdzie zajmowała się XIX-wiecznymi edycjami klasyków. Ostatnim realizowanym przez nią tam projektem było opracowywanie unikatowego księgozbioru Królewskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk. Nie dokończyła już jednak tego zadania.

W ostatnich latach życia zainteresowania Ewy Głębičky zogniskowały się wokół literatury politycznej. Zajmowała się przekładem *Peristromatów* Andrzeja Maksymiliana Fredry oraz *Declamatio contra obtrectatores Poloniae* Szymona Starowolskiego. Pracowała nad tematem *Mysł polityczna w Rzeczypospolitej XVII w. – od Szymona Starowolskiego do Stanisława Herakliusza Lubomirskiego*, badała

też zagadnienie wpływu, jaki na twórczość polskich pisarzy politycznych wywarli nowożytni autorzy europejscy, zaangażowała się również w prace związane z przygotowaniem projektu badawczego *Machiavelli i makiawelizm w przestrzeni kulturowej Rzeczypospolitej Obojga Narodów i debacie politycznej epok późniejszych*. Listopad 2008 miała spędzić w swoim ukochanym mieście Rzymie, który odwiedzała kilkakrotnie, korzystając ze stypendium Consiglio Nazionale delle Ricerche (w latach 1989 i 1991) oraz stypendium Fundacji Lanckorońskich z Brzezia (w latach 1993, 1995, 1999). Tym razem w ramach projektu, którego, niestety, nie zdołała zrealizować, planowała podjęcie kwerendy w archiwach Biblioteki Watykań-

Ewa Jolanta Głębińska

skiej w celu odnalezienia europejskich kontekstów (Machiavelli, Lipsjusz, Bacon, Saavedra, Strada) dla twórczości politycznej zachowanej w XVII-wiecznych łacińskich tekstach pisarzy polskich.

Ostatnio Ewa pracowała również nad ustaleniem, skąd XVII-wieczni pisarze polscy, nie znający greki, czerpali wiedzę o greckiej literaturze i tradycji – temu zagadnieniu poświęcony był jej artykuł *Tradycja grecka po łacinie. Wokół siedemnastowiecznej prozy staropolskiej*, który znalazł się w tomie zbiorowym „*Wszystko tu najdzie, co wy macie w głowie*”. *Świat prozy staropolskiej* (Warszawa 2008). Złożyła go do druku tuż przed wakacjami. Tekst ukazał się pośmiertnie, Ewa nie doczekała jego publikacji.

Pisząc o dokonaniach Ewy Głębińskiej, nie można zapomnieć o Jej wspaniałym charakterze. Nie miała bliskiej rodziny, natomiast potrafiła stworzyć trwałe i mocne więzy przyjaźni. Była otwarta i szczera, nigdy nie obrażała się, a gdy coś sprawiało jej przykrość, mówiła o tym wprost, nie uciekając się do dwuznaczności czy manipulacji. To dawało poczucie przyjaźni w prawdzie, a zarazem budowało więź zaufania i bezpieczeństwa. Widziała obok siebie drugiego człowieka wraz

z jego potrzebami i choć sama przeżywała wiele trudności, zwłaszcza związanych ze zdrowiem, jednak potrafiła okazać zainteresowanie i pomoc w sprawach tak naukowych, jak i osobistych. Była mądra, skromna i dobra. Na trzy miesiące przed wakacjami, dzięki życzliwości ludzkiej i własnej zaradności, uzyskała sprzęt medyczny, który niezwykle ułatwiał jej życie oraz poprawiał samopoczucie. Wyjeżdżała na swe ostatnie wakacje uśmiechnięta i zadowolona, twierdząc, że nie pamięta, kiedy ostatni raz tak dobrze się czuła. Do dziś trudno nam uwierzyć, że z urlopu nie powróciła.

Estera Lasocińska, Joanna Partyka

(Instytut Badań Literackich PAN – Institute
of Literary Research of the Polish Academy
of Sciences, Warsaw)

Abstract

OBITUARY OF EWA JOLANTA GŁĘBICKA

The text is a posthumous remembrance of Ewa Jolanta Głębińska, a distinguished expert in classical, medieval, and renaissance literature, a meritorious editor of the works of Plato, Aristotle, Jan Kochanowski, Franciszek Dionizy Kniaźnin, Andrzej Maksymilian Fredro, and Szymon Starowolski, as well as a remarkable translator with numerous achievements in translation from Latin and modern languages.